

Sevdâ-Cenap And Müzik Vakfı

MÜZİK SANATIMIZ ve AB SÜRECİ

SEMPOZYUM

17-18 Mart 2006

Müzik Sanatımız ve AB Süreci Sempozyumu
Sevda-Cenap And Müzik Vakfı tarafından düzenlenmiş ve
Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Galerisi'nde
17-18 Mart 2006 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Editör: Arzu Cengiz
Baskı: Rekmay Ltd. Şti. (+90.312 231 09 26)
Temmuz 2006, Ankara

Bu kitabın tüm hakları saklıdır.
Kitapta yer alan yazı ve bildirimlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Yazışma ve İletişim Adresi:
Sevda Cenap And Müzik Vakfı
Sempozyum Genel Sekreterliği
Tunalı Hilmi Cad. No: 114/43
06700 Kavaklıdere/ANKARA
Tel: (+90.312) 427 08 55 - 468 07 44
Fax: (+90.312) 467 31 59
E- mail: sca@andmuzikvakfi.com

MÜZİK SANATIMIZ ve AB SÜRECİ

17 MART 2006

Açılış Konuşmaları

Mehmet A. Başman, S.C.A.M.V. Başkanı

Prof. Dr. Mustafa İsen, Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı

Açılış Oturumu: Dr. Erdoğan Okyay

Müzik Sanatımız ve AB Süreci..... 11

1. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ömer Bozkurt

Prof. Dr. Bahadır Gülmez

Müzik Estetiği Bağlamında Doğu-Batı Buluşması ve AB Sürecinde Türkiye'nin Konumu..... 19

Yrd. Doç. Dr. Efe Akbulut

AB Sürecinde Müzik Eğitimi Yetiştiren Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarının Yapı, İşleyiş, Olanak ve Program Açısından Değerlendirilmesi..... 29

Yrd. Doç. Dr. Sibel Paşaoğlu

AB'ye Katılım Sürecinde Kültürel Haklar ve Bu Bağlamda : Müzikal-Kültürel Kimlik Hakkı 45

2. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Ertuğrul Bayraktarkatal

Prof. Dr. Ali Uçan

Türkiye'nin 'Müzik Eğitimi ve AB Süreci'nde Avrupa Uluslararası Müzik Eğitimi Kuruluşlarıyla İlişkiler..... 55

Dr. Emel Arslangiray

Avrupa Birliği Müzik Ortamını Doğru Değerlendirmek 83

Doç. A. Bülent Alaner

Konservatuvarlarımız ve Socrates/Erasmus Programları..... 99

3. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Abdullah Uz

Dr. Lütfü Erol

Eski Anadolu Uygarlıklarında Müzik Kültürü

-Türk ve Batı Müziği İlişkisinde Tarihsel Kökler- 105

Doç.Dr. Nesrin Kalyoncu

Türkiye ve Avrupa Ülkelerinde Genel Eğitim Okullarına Müzik

Öğretmeni Yetiştirme-Karşılaştırmalı Bir İnceleme..... 119

Doç. Dr. Turan Sağer-Arş. Grv. Ali Ayhan

AB Sürecinde Müzik Öğretmeni Yetiştirme Süreci..... 141

4. Oturum

Oturum Başkanı: Üner Birkan

Prof. M. Ertuğrul Bayraktarkatal

Berlin Türk Musikisi Özel Konservatuvarı 155

Mehmet Okonşar

Özgür Yazılım-Özgür Müzik-Özgür Toplum..... 161

Yrd. Doç. Dr. Serhat Yener

"AB Sürecinde Müzik Kimliğimiz Popüler Kültür ve Kitle İletişim

Araçlarının Müziğe Etkisi" 167

5. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Erhan Karaesmen

Dr. Ümit Gültekin

"Oriental" Mahallede "Seri" Satmak..... 179

A. Oğuz Elbaş

Eski Çağlarda Anadolu Müziği, Avrupa ve Türk Müzik

Değerlerine Etkileri 193

Zeynep Helvacı

Kültürel Kimlik Bağlamında Müzik Kültürümüz ve AB Süreci 199

18 MART 2006

6. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ali Uçan

Prof. Abdullah Uz

Yükseköğretim Müzik Kurumlarımız ve Avrupa Birliği Süreci 205

Doç. Cemal Yurga-Arş.Grv. Zeynep Kaya

AB'nin Müziğe Ver(me)diği Önem! 217

Vedat Sakman

Beste - Besteci ve AB Süreci..... 225

7. Oturum

Oturum Başkanı: Filiz Ali

Prof. Dr. Erhan Karaesmen

Müziğin Yakın Geleceği Üzerine (Teknoloji ve Küreselleşmenin Gölgesinde Müziğin Kaderi Şekillenirken)..... 229

Sevda Çevik

Müzik-Oyun-Tiyatro İlişkisi: Disiplinlerarası Bir Yaklaşım Denemesi 243

Ersin Antep

Başlıca Müzik Kurumlarımız ve Bugünleri..... 251

8. Oturum

Oturum Başkanı: Dr. Lütfü Erol

Yrd. Doç. H. Yılmaz Küçüköncü

Müzik Eğitimi Politikalarımızın Belirlenmesinde AB Süreci..... 263

Doç. Berrak Taraç

Türk Yunan Müziğinin Sentezleşmiş Örnekleri Olan Anadolu Müziğinin Girit Adası'na Göçü ve Günümüze Yansımaları 285

Dr. Cenk Güray

Anadolu'daki Geleneksel Müzikler ve AB Süreci "Bin yıllık birikimin anlık tüketimi..." 297

9. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Bahadır Gülmez

Dr. János Sipos

Bir Ezgi Üslubu Avrupa'da, Anadolu'da ve Asya'da 311

Emir H. Ülger

*Müziksel Eser Yaratma Dürtüsünün Evrenselliği ve Kültürler Arası
Diyalogda Müzik Kullanımı* 319

İlknur Tunçdemir

*"T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu"
AB Sürecinde Türk ve Dünya Müziği Arasında Çağdaş
Bir Köprü* 333

10. Oturum

Oturum Başkanı: Dr. Erdoğan Okyay

Prof. Dr. Feza Tansuğ

*"Türkiye'yi Ziyaretinin 70. Yıldönümünde Paul Hindemith ve
Türk Müzik Yaşamının Kalkınması İçin Önerileri"* 367

Pulat Y. Tacar

Avrupa Müzik Konseyi (EMC) ile İlişkiler 389

Şefik Kahramankaptan

Avrupa'daki Türk Müzisyenleri 403

Kapanış Oturumu

Oturum Başkanı: Dr. Erdoğan Okyay

Sempozyum Sonuç Bildirgesi 417

BİR EZGİ ÜSLÛBU AVRUPA'DA, ANADOLU'DA VE ASYA'DA

Dr. János SIPOS*

Birden fazla halk kültürünü araştıranlar birçok defa bazı fenomenlerin çeşitli halklar arasında da yaygın olduğunu tespit ederler. Karşılaştırmalı araştırma ile uğraşan etnomüzikologlar da bazı müzik olgularının, müzik üsluplarının ve ezgilerin hangi halka ait olduğunu sorusuyla sık sık karşı karşıyadırlar.

Ancak bu sorunun cevaplanması genellikle hiç de kolay değildir çünkü dağlar ve nehirler gibi halk müziğinin birçok fenomeni de bir ülkeden diğer ülkeye geçtiği zaman sınırları dikkate almaz. Aynı zaman müzik üsluplarının yayılma alanını ve çeşitli halk müziğindeki şekillerini incelemek mümkündür.

İşyerim olan Macar Bilimler Akademisinin Müzik Enstitüsü, Orta Avrupa halk müziği araştırma merkezlerinden birisidir. Derlenmiş ve yayınlanmış müzik malzemesine göre enstitümüz dünya ilklerinin arasındadır. Folklor Arşivimizde iki yüz bin Macar ezgisinin yanı sıra komşu ülkelerin ezgileri de bulunmaktadır. Béla Bartók, László Vikár ve kendi derlemelerim sayesinde arşivimizde on beş binden fazla, iyi şekilde belgelenmiş olan Anadolu, Trakya, Azeri, Kazak, Kırgız, Çuvaş, Tatar, Başkort ve Moğol ezgisinin ses kaydı ve transkripsiyonu bulunmaktadır.¹ Bu muazzam malzeme artık karşılaştırmalı araştırmayı mümkün kılmaktadır.

Bugünkü tebliğimde bir tek müzik üslûbunun analizini yapmaktayım. Bu üslûbun ismi psalmodik üslûbudur çünkü eski Gregoryen melodiler “psalmalar” arasında benzer karakter gösteren melodiler önemli bir gurubu oluşturmaktadırlar.

Bu melodiler hem Türkiye’de hem de Macar topraklarında popülerdir. Acaba melodileri Macarlar mı Türklere, Türkler mi Macarlardan öğrenmişti? Söz konusu olan benzerlik bir rastlantı mıdır? veya bu müzik stili dünyanın çeşitli halk müziklerinden bağımsız olarak mı meydana gelmiş? Avrupa ya da Asya halk müziğinde benzer müzik formları var mı, varsa hangi şekilde ve hangi önemde? Aşağıda, bu soruların bazılarını cevaplamaya çalışacağız.

Psalmodik üslûbun temeli: çekirdeği do-re-mi üçlüsü olan bir melodi tipidir (şekil.1a).² Melodinin ortasındaki bu çekirdek seslere hakimdir ama çekirdek tize ve pese doğru bir üçlü ile genişleyebilir. Tize doğru genişlemesi ezginin

* *Macaristan Bilim Akademisi, Müzik Enstitüsü*

birinci yarısında, pese doğru genişlemesi ise ezginin ikinci yarısında daha önemli rol oynar. Aşağıya ya da yukarıya olan genişlenmeye göre bu müzik üslubundaki ezgiler iki guruba ayrılabilir. Gurupların birisinde ezgilerin birinci kesiti orta yükseklikte dolaşır, diğer gurubunda ise tiz seslerden iner (Şekil 1).

Sesler arasındaki ilişki

a)

(la') - so' - fa - <MI - RE - DO> - si - la - (so)

Abstre ezgi kesitleri

1ci

2ci

3cü

4cü

Bir Macar psalmodik ezgisi

b)

Şekil 1 a) sesler arasındaki ilişki ve abstre ezgi kesitleri, b) bir Macar psalmodik ezgisi

Bu müzik şekli sırf Macar halk müziğine ait değildir. Başlangıcı do-re-mi olan, sonra bu üçlü üzerinde dolaşan dört-kesitli ezgiler hakkında Zoltán Kodály şöyle yazmış: “Bu ezginin -en azından birinci yarısı- Robert Lach tarafından derlenmiş. Mordvin, Züryen ve Votyak ezgileri arasında da sayısız varyantları vardır. Buna rağmen onları, çok eski Finn-Ugor ya da Türk tip olarak kabul edemeyiz. Belki bu müzik formunun içinde genel, çok eski, uluslararası bir resitatif formül yaşamaktadır.”³

Bence Szabolcsi bu ezgileri Anadolu’daki ve Yahudi dini müziği ile de bağlantısı olan bir form olarak tanıtmaktadır. Benzer melodilerin Rumen, Türk, Erdel’deki Macar ve eski Alman halk müziğinde de bulunmasını vurgulamaktadır.⁴ Benjamin Rajeczky ise Kuzey İtalya’da 13’üncü yüzyıldan kalan bir kilise ilahisine dikkatimizi çekti ve psalmodik üslûbunun Gregoryen ilişkilerini de araştırdı.⁵

Gördüğümüz gibi seçtiğim bu müzik stili Avrupa’nın birçok halk müziğinde mevcuttur. Acaba Türk halkının müziğinde bu üslûbun önemi ne kadar büyüktür?

Anadolu halk müziğinde çok sayıda benzer melodiler vardır ki bunlar genel olarak yaygın ve popülerdirler. Daha önce Anadolu ve Macar psalmodik ezgilerinin birbiriyle ve diğer halk müzikleriyle mevcut ilişkilerinin hakkında dört kitap yazdığım için bu konu üzerinde şimdi fazla durmuyorum.⁶ Ancak Macar psalmodik tiplerin benzerini Anadolu’da bulmak zor bir iş olmadığını vurguluyorum. Binaenaleyh, Béla Bartók’un 1936 yılında yapmış olduğu Anadolu derlemesinde bu ezgilerin çok sayıda bulunması tesadüf değildir (şekil 2).

Şekil 2 a) Macar psalmodik ezgisi, b) Türk psalmodik ezgisi

Acaba başka Türk halk müziğinde bu üslûp bulunur mu, bulunursa o halk müziğindeki rolü ne kadar önemlidir?

Şimdiye kadar Anadolu, Trakya, Azerbaycan Cumhuriyeti, Kazakistan, Kırgızistan, Kafkas Dağları'nda ve Moğolistan'da 7000'den fazla ezgi derledim. Bunun dışında bahsettiğim bu halk müziği ile ilgili makalelerin ve kitapların yanı sıra Tatar, Başkort, Çuvaş ve bazı Türk olmayan halk (örneğin Avarların) müziğini de inceledim.

Aşağıda yönettiğim araştırmalara dayanarak bu halk müziklerinin psalmodik melodilerine bir genel bakış sunalım.⁷

Azeri halk müziği derlemelerim sırasında psalmodik karakterdeki ezgilere hemen hemen hiç rastlamadım, oysa bazı yayınlarda nadiren birer tane ortaya çıkar.⁸ Şekil 3a'da bir örnek göstereceğim, ama unutmayalım ki Azeri topraklarında bu müzik üslûbu çok seyrek. Burada daha çok üç-dört sestten oluşan iki kesitli ezgiler egemen olmaktadır.

Hazar denizin doğu sahilinde Mangışlak'ta yaşayan Aday Kazaklar arasında psalmodik ezgiler oldukça popülerdir.⁹ Bu müzik üslûbu Azerbaycan'da bulunandan daha çok, Macaristan'dakinden daha az ezgi temsil etmektedir. Aşağıda Kazak psalmodik müzik formunun karakteristik temsilcisi olan bir ezgiyi göstereceğim (şekil 3b).

Kırgız araştırmaları ve başka Kırgız yayınları çoğunlukla hiç pentatonik olmayan ve genellikle majör karakterli Kırgız halk müziğinde psalmodik ezgilerin önemli rol oynamalarını ispat etmektedir. Şimdi psalmodik karakteri olan nadir Kırgız ezgilerden bir örnek göstereceğim. Daha doğrusu, bu ezginin psalmodik stille ilgili yüzeyde kalan ilişkisini görebiliriz. Yine de yükselen birinci kesidi, üçüncü kesidinde önemli rol oynayan fa sesi ve başka özellikleri ezgiyi psalmodik stilden uzaklaştırmaktadır (şekil 3c).

Çeşitli müzik üslûplardan ibaret Karaçay halk müziğinde de psalmodik ezgilere benzerlik gösteren birkaç basit melodi vardır.¹⁰ Aşağıda gördüğümüz Karaçay ezginin iki kısa kesidi ilkel formda ele aldığımız üslubun en basit melodilerine bazı benzerlik göstermektedir. Yine de Karaçay halk müziğinde psalmodik üslubun ortaya çıkmadığını söyleyebiliriz (şekil 3d).

Volga nehrin boyunda yaşayan Tatar ve Başkortların tamamen pentatonik halk müziğinde, buna benzer melodilere rastlamayız. Benim bulduğum iki ezgi, gözden geçirdiğim bin iki yüz ezgiye göre istisna olarak görünmektedir.¹¹ Psalmodik ezgiler Moğolistan Kazaklarının ve Moğolların pentatonik halk müziklerinde de bulunmuyor.¹²

Buna karşılık Azerbaycan kuzey bölgesinde ve Dağstanda yaşayan Avarlar arasında bu müzik formu çok yaygındır.¹³ Benim tarafımdan kaydedilmiş Avar ezgilerin altıda birinden fazlası Macar psalmodik ezgiler ile az çok benzerlik göstermektedir. Yine de Avar ezgilerinin Macar ezgileriyle benzerlik göstermesini, ancak onlarla aynı olmadıklarını bu sefer de vurgulamamız gerek. Karakteristik farklılıkların birisi de Avar psalmodik ezgiler arasında dört dengeli kesitlerden oluşan yapının çok seyrek olduğunu söyleyebiliriz (şekil 3e).

Tuva halk müziğinde ancak birkaç psalmodik karakteristik gösteren ezgi bulunur. Bunlar arasından bir örnek göstermekteyiz. (şekil 3f).¹⁴

a) Azeri

b) Aday Kazakh

c) Kırgız

d) Karaçay

e) Avar

f) Tuva

Şekil 3 a) Azeri b) Aday Kazak c) Kırgız d) Karaçay e) Avar f) Tuva ezgileri

Gördüğümüz yeni örnekler, bu üslûbunun başka Türk halk müziğinde seyrek olduğunu göstermektedir. Ama Anadolu'da ve Trakya'da bu gibi ezgiler çok sayıda bulunmakta ve Hazar denizi kuzey kıyısında yaşayan Aday Kazakların halk müziğinde de önemli bir yer oluşturmaktadır.¹⁵ Öyle görünüyor ki, Türkiye'de çok popüler olan bu müzik üslubu Anadolu halk musikisini Asya'dan daha çok Avrupa'ya bağlıyor.

DİPNOTLAR

1. Expedisyollarım: Anadolu (1500 ezgi), Trakya (1100), Mangışlak Kazakları (400), Moğolistan Kazakları (200), Azerbayjan (650), Kırgızstan (1100) Kafkas ve Türkiye Karaçayları (750). Şu materyaller hakkında şimdiye kadar altı kitap ve çok sayıda makale yayınladım (Sipos 1994, 1995, 2000a, 2001a, 2002c, 2004a vs.). Şu an Macar Bilimler Akademisi ve İngiliz Akademisi desteğiyle 3 proje yönetiyorum: Kafkas ve Türkiye Karaçayların müzik hayatı, Üç Kırgız bölgedeki müzik karşılaştırmalı analizi ve Trakya Bektaşilerin semahları ve halk ezgileri.
2. Dobszay-Szendrei (1988: 55-232)
3. Lach (1926-1952), Kodály (1937-1976: 36)
4. Szabolcsi (1936: 243)
5. Ra-jeczky (1943: 310)
6. Sipos (1994; 1995; 2000a; 2002c). Türk ezgilerinde Macar psalmodik ezgilerine nazaran deminkinde sık görünen do-re-mi, do-re-mi başlangıç seyrek ve Anadolu'da pes so sesinin rolü daha küçüktür. Macar ezgilerine karşı Anadolu ezgilerinde pentatonik dizi çok seyrek: 6'cı derece bazen bulunmazsa da, 2'ci derece hemen hemen her Türk ezgisinde bulunmaktadır.
7. Doğal olarak bu tebliğde çeşitli halkların bütün psalmodik üslûplarını tanıtamayız, ancak çeşitli halkların psalmodik ezgilerinden bir tadımlık verebiliriz.
8. Sipos (2004a)
9. Sipos (2001a: 48-53).
10. Sipos (2002a)
11. Nigmedzjanov (1970; 1976; 1983) ve Vikár-Bereczki (1999).
12. Sipos (1997, 2001a-d, 2004b)
13. Sipos (2004a)
14. Şekil 3. Psalmodic ezgiler a) Azeri ezgisi (Sipos 2001:No291, 15a/6), b) Aday Kazak ezgisi (Sipos 2001:ex.11, CD tr.15), c) Kırgız ezgisi (Sipos Kırgız ekspedisyon 2002: 3/2), d) Karaçay ezgisi (Sipos Karaçay ekspedisyon 2001: 2a/19), e) Avar ezgisi (Sipos 2001: ex.46), f) Tuva ezgisi (Kırgız 1992: _162)
15. Kafkasya'daki Türk olmayan Avarların halk müziğinde de önemli sınıf oluşturan psalmodik ezgiler Azeri müziğinde ender olarak görünmektedir.

KAYNAKLAR

1. Bartók 1937 - Népdalkutatás és nacionalizmus [Folk Music Research and the Nationalism], In Tükör V: 3: 166-181, Budapest
2. Bartók B. 1924 - A magyar népdal [The Hungarian Folksong], Budapest
3. Bartók B. 1976 - Turkish Folk Music from Asia Minor (ed. by Benjamin Suchoff), Princeton
4. Dobszai L.-Szendrei J. 1988 - A Magyar Népdaltípusok Katalógusa I-II. [Catalogue of the Hungarian Folksong Types], Budapest
5. Kodály Z. 1937-76 - A magyar népzene [Folk Music of Hungary] (1st edition 1937, 7th ed. revised and enlarged by L. Vargyas), Budapest
6. Kirgiz, Z. 1992 - Pesennaja kul'tura tuvinskogo naroda, Kyzyl
7. Lach, R. 1926-1952 - Gesänge russischer Kriegsgefangener, Akad. d. Wiss. in Wien, Phil.-hist. kl., Sitzungsber
8. Nigmedzianov, M. 1970 - Tatarskie narodnye pesni, Moskva
9. Nigmedzianov, M. 1976 - Tatar halik jirları, Kazan
10. Nigmedzianov, M. 1983 - Tatarskie narodnye pesni, Kazan
11. Rajeczky B. 1943 - Népdaltörténet és gregorián-kutatás [History of the Folksongs and Gregorian Research], In Emlékkönyv Kodály Zoltán hatvanadik születésnapjára (ed. B. Gunda): 308-312, Budapest
12. Saygun, A. A. 1976 - Béla Bartók's Folk Music Research in Turkey, Budapest
13. Sipos J. 1991 - Similar Melody-Styles in Hungarian and Turkish Folk Music, In The Fourth International Turkish Folklore Congress III: 235-257, Antalya
14. Sipos J. 1993a - Türk Halk Musikisinde Sekvensli Olgular, In Ankara Üniversitesi D.T.C., Araştırma sonuçları: 22-30, Ankara
15. Sipos J. 1993b - Türkiye Türkleri Halk Müziğinin Sınıflandırılması, In Ankara Üniversitesi DTC Fakülte Dergisi: 181-199, Ankara
16. Sipos J. 1994 - Török Népzene I. [Turkish Folk Music I.], Budapest
17. Sipos J. 1995 - Török Népzene II. [Turkish Folk Music II.], Budapest
18. Sipos J. 1996 - Connection between Turkish Songs Having Different Structures. In The Fifth International Turkish Folklore Congress Vol III: 56-65, Ankara
19. Sipos J. 1997 - Similar Musical Structure in Turkish, Mongolian, Tungus and Hungarian Folk Music. In Historical and Linguistic Interaction Between Inner-Asia and Europe: 305-317, Szeged
20. Sipos J. 2000a - In the Wake of Bartók in Anatolia (about Béla Bartók's Anatolian research in the light of the huge Turkish material I collected in Turkey, with CD), European Folklore Institute, Budapest
21. Sipos J. 2000b - In the Wake of Bartók in Anatolia 1 - Collection near Adana CD, Ethnofon Records, Budapest
22. Sipos J. 2000b - In the Wake of Bartók in Anatolia 2 - Similar Hungarian and Anatolian Folksongs, European Folklore Institute - Fono Records, Budapest

23. Sipos J. 2001a - Kazakh Folksongs From the Two Ends of the Steppe (about the folk music of two Kazakh communities living 5000 miles from each other, with CD), Budapest.
24. Sipos J. 2001a - Kazakh Folksongs From the Two Ends of the Steppe (about the folk music of two Kazakh communities living 5000 miles from each other, with CD), Budapest.
25. Sipos J. 2001b - Kazakh Folksongs from the Two Ends of the Steppe CD, Budapest
26. Sipos J. 2001c - Népdalok a kazak sztyeppe két végéről_1 1-4 [Folksongs from the Two Ends of the Steppe 1-4], Magyar Zene 39 (2001-1: 27-56, 2001-2: 183-200, 2001-3: 301-311, 2001-4: 425-440, Budapest
27. Sipos J. 2001d - Report on my Expedition in the Caucasus, In Néptörténet-Nyelvtörténet - A 70-éves Róna-Tas András köszöntése (eds. L. Károly -É. Kincses Nagy): 155-184, Szeged
28. Sipos J. 2002a - Vannak-e közös rétegek a karacsáj-balkár és a magyar népzeneben? [Are there Common Layers in the Karachay-Malkar and Hungarian Folk Music], In Orientalista nap 2001 (eds. Á. Birtalan - Yamahi Masanori): 117-132, Budapest
29. Sipos J. 2002b - Turkic Folk Music from the Volga-Kama region to Anatolia, In Research Support Scheme Network Chronicle 10: 6-8, Prague
30. Sipos J. 2002c - Bartók nyomában Anatóliában - Hasonló magyar és anatóliai dallamok [Similar Hungarian and Anatolian Melodies], Budapest
31. Sipos J. 2003 - Folk Tunes from the Two Sides of the Caucasus CD, Hungaroton Records, Budapest
32. Sipos J. 2004a - Azeri Folksongs - At the Fountain-Head of Music (with CD, Budapest
33. Sipos J. 2004b - Egy most felfedezett bels_-mongóliai kvintváltó stílus és magyar vonatkozásai [A recently discovered Inner-Mongolian fifth-shifting style and its Hungarian relation], In Ethnographia CXIII-2:1-80, Budapest
34. Szabolcsi B. 1936 - Egyetemes m_vel_déstörténet és ötfokú hangsorok, In. Ethnographia XLVII. p. 233-251, Budapest
35. Vikár L. - Bereczki G. 1971 - Cheremiss Folksongs, Budapest
36. Vikár L. - Bereczki G. 1979 - Chuvash Folksongs, Budapest
37. Vikár L. - Bereczki G. 1999 - Tatar Folksongs, Budapest